

Na Kekeda Laa Nia Sa Bol Fua Konia Manata Mamana 'I 'Efasas

'Efasas, nia na maefera baita 'ana bali lolofaa 'i 'Eisia. 'Eisia, nia ta brofens 'ana brofens nia ki gafman 'i Rom. 'I tari'ina, ta bali 'ana brofens nai kera da 'ailia naa 'ana Tekii. Sa Bol nia safalia na konia manata mamana nai 'i 'Efasas lao ruana ma oluna si kada nia lea uri faarongo talo lae sulia si Faarongoa Diana bae (suana 'Aks 18:19-21 ma 19:1-41). Nia lio 'ana mala sae sa Bol naa ne nia kedaa buka nee 'ana si kada bae lau guu nia too laona lookafo 'i Rom.

Na buka nee, sa Bol nia kedaa uri ka 'adomia toaa nia ki God uri kera daka saitoma diana 'ana kwai'ofeia nia God 'e diana tasa. Ma uri kera daka saitoma diana 'ana manata lana God uri faamauri lana toae ki sui guu ne 'ita ka too naa. Na buka nee nia too 'ana roo bali buka ki. Lao bali buka totoonao (Safta 1-3), sa Bol nia kekeda ka toolangaidoo sulia ne raoa nia God nia ali'afu nunufana Kraes ma Kraes lau guu ka gwaungai 'ana doo ki sui guu. Bali buka nai ka faatania lau guu, ne God nia faamauria toaa Diu ki ma na toaa nao lau Diu ki 'i nunufana Kraes. 'I seeri, God ka 'adoa roo kulee wane ki 'ana tii kulee wane guu 'ana tiidooa lae fainia Kraes. 'I seeri, toaa nia God nia lea mai faasia roo kulee wane nai ki sui guu.

Aia, laona ruana ta bali buka 'ana buka nee (safta 4-6) sa Bol nia ka bae folaa sulia malutana tiidooa lana toaa nia ki God. Sui nia ka saea lau guu uri lea na toaa nia ki God kera da too aoloa 'ada 'ana kada ki sui guu, nia ka adea kera daka

too 'ana tiidooa lae 'i matangada kwailiu. Sui nia ka saea lau gu fuada ne firu laa kera, kera da firu fainia sa Saetan.

Na 'Inifuui baea ki laona buka nee:

God nia faamauria toaa Diu ma na toaa nao lau Diu ki sui nia ka 'ado kera daka alu tiidoe 1:1–3:21

Toaa manata mamana ki da tiidooa naa fainia Kraes 4:1–6:24

¹ Nau sa Bol waa bae God fili nau sulia liona 'i tala'ana uri rao 'aboosol lae fuana Kraes Disas. Nau ne ku kekeda kau fuamolu toaa nia ki God 'i 'Efesas ne molu mamana fuana Kraes Disas.

² Alu ade dianaa ma na aroaroa nia Maa kolu God ma Aofia kolu sa Disas Kraes 'e nii 'ana fai kamolu.

Doo diana nia ki God fuakolu laona tiidooa laa kolu fainia Kraes

³ Kolu tangoa God na Maa nia Aofia kolu sa Disas Kraes, suli nia falea doo diana 'i salo ki fuakolu sui guu uri ka 'adomi kolu 'i laona tiidooa laa kolu fainia Kraes.

⁴ 'Uabaa na mai sui fatai God kafi saungainia molaagali, God nia fili kolu nunufana Kraes uri kolu ka too tii bali fuana ma uri ka nao tasi doo si garo 'ani kolu. Nunufana ne God nia liosau 'ani kolu,

⁵ nia ka fili kolu 'uabaa na mai 'i nunufana sa Disas Kraes uri nia ka 'aili kolu na wela nia ki na 'ana. Nia ili 'uri nai sulia manata lana 'i tala'ana ma nia ka ele 'asia naa sulia.

⁶ Kolu tangoa God uria na ade dianaa baita tasa nia. God nia fale tatakwai 'ana ade dianaa nai fuakolu nunufana 'Alakwa liliosaua nia.

⁷ Na ade dianaa nia God fuakolu nia 'e baita tasa. Suli ne nia falea mai 'Alakwa nia ka mae ma ka foli usi kolu ma ka oli fai kolu mai siana, ma 'i seeri nia ka manata lukea abulo ta'aa laa kolu ki.

⁸ Nia faatainia dianaa baita nai fuakolu fainia liotooa ma na saitomadooa nia 'i tala'ana.

⁹ Ma si manata laa ne nia nao si faatainia mai siana toaa 'ana kada 'i nao ki, nia ka faatainia naa siakolu 'i tari'ina. Ne God nia manata toi 'uana mai uri totoo boro'i nia kai fulia si doo 'ana rao lana Kraes, ma God nia kai manata ele 'asia naa sulia.

¹⁰ Manata lana God nia dooria uri totoo nia dao 'ana si kada nia 'oloa, nia kai koni kwaimani 'ana doo neki sui guu nia saungainia ki laona salo ma laona molaagali, uri Kraes nia ka gwaungai fuada sui naa.

¹¹ Na doo neki sui guu God nia ilia ki nia ilia sulia manata lana ma doori lana 'i tala'ana. 'I seeri nia ka fili kameli toaa Diu ki sulia manata lana 'i nunufana Kraes uri ni kameli toaa nia ki na 'ana.

¹² Nia fili kameli toaa Diu ki 'uri nai uri meli ka manata mamana 'ana Kraes 'i totoonao 'ani kolu, ma meli ka tafoa satana God ne baita ka tasa.

¹³ Nia ka dooria lau guu uri ni kamolu toaa ne nao lau toaa Diu ki, ne molu rongoa lau guu si faarongoa mamana diana nee sulia mauria ne God nia falea fuamolu, uri kamolu lau guu molu ka manata mamana 'ana Kraes. Ma si kada kamolu molu manata mamana 'ana Kraes, God nia ka falea Anoedoo Abu fuamolu uri ka faatainia ne kamolu toaa nia ki naa. Na Anoedoo Abu nai, God nia alangainia 'ua naa uri totoo God nia kai falea mai.

¹⁴ Ma na Anoedoo Abu nai nia na fafarangadoa nia God fuakolu uri maasi lana doo diana neki nii 'ua mai. Talafana si doo diana ne God nia alua ka tio siakolu uri ka too fai kolu lelea ka dao 'ana si

kada ne God nia kai lafu kolu faasia ta'aa lae ki sui.
Kolu tafoa 'akolu satana God ne baita ka tasa.

*Foa laa nia sa Bol fua konia manata mamana 'i
'Efesas*

¹⁵ Doo ne adea guu, nau 'ita 'ua mai 'ana si kada ku safali rongo kau sulia na manata mamana laa kamolu 'ana sa Disas na Aofia kolu ma sulia na liosaua kamolu fua toaa nia ki God 'ana fere ki sui guu,

¹⁶ nau nao kwasi lukasia tango lana God fuamolu laona foa laa nau ki.

¹⁷ Nau ku gania God nia sa Disas Kraes na Aofia kolu, na Maa diana tasa nee uri nia ka falea Anoe-doo Abu 'ana liotooa fuamolu uri ka faatai folaa 'ana God siamolu uri molu ka saitoma diana 'ani nia.

¹⁸ Nau ku foa uri God ka 'adomi kamolu uri molu ka lio saitomana doo diana tasa neki God nia alangainia kai falea fuamolu ki suli ne kamolu na toaa nia ki God.

¹⁹ Ma uri molu ka lio saitomana tetedeia baita tasa nia God ne kai rao laona mangona toaa manata mamana ki. Na tetedeia nai bae God

²⁰ nia tataea 'ana sa Disas Kraes faasia maea ma ka alu nia 'i bali 'aba aolo nia 'ana 'initoaa 'i salo.

²¹ Sa Disas Kraes nia 'inito ka talua na 'ensel ki, ma na anoedoo ta'ae ki, ma na rigitaa nia Kraes ka talua rigitaa ki sui 'ana kada salo nee ma 'ana kada salo ne nii 'ua mai.

²² God nia alua Kraes ka gwaungai 'ana doo ki tiifau 'ana rigitaa nia ma uri ka gwaungai 'ana doo ki tiifau fua diana lana konia manata mamana nia God.

²³ Aia, na konia manata mamana nia God ne na nonina Kraes naa, ne Kraes nia 'e fungulia mala ne nia fungulia doo ki tiifau.

2

God nia faamauri kolu 'i nunufana Kraes

¹ 'Ana kada 'i nao, kamolu na toaa mae ki gwana laona ade faasia lae ma na abulo ta'aa laa kamolu ki.

² Kamolu molu ka lea gwamolu sulia biran-gaa ta'aa nee laona molaagali ma molu ka ade gwamolu sulia sa Saetan waa ne 'inito 'ana anoedoo ta'ae ki ma ka talaia toaa ade faasia nee 'i tari'ina.

³ 'I nao mai kada kolu si manata mamana 'ua, ni kolu sui guu kolu bobola sui gwakolu 'ana too lae sulia doori lana nonidoo ma na ade lae sulia kwaidooria ta'aa kolu ki. Ma na manata lakolu ka adea kolu sui naa kolu ka naofia naa kwakwaea nia God fuakolu.

⁴ Ma sui God ka kwai'ofei tasa fuakolu nunufana liosaua baita nia fuakolu,

⁵ nia ka faamauri kolu fainia Kraes. Nia ade 'uri nai fuakolu 'ana si kada kolu nii 'ua gwakolu laona maea 'i nunufana ade faasia lakolu. God nia ka faamauri kolu lau 'i nunufana ade dianaa nia.

⁶ 'I laona tiidooa laa kolu fainia sa Disas Kraes, God nia tatae kolu fainia Kraes faasia maea uri kolu ka gooru kwaimani fai nia 'i langi 'ana 'initoa lae fai nia.

⁷ God nia ade 'uri nai 'ani kolu uri 'ana si kada loki nii 'ua mai nia ka faatainia ade dianaa baita tasa nia fuana toae ki sui 'i nunufana raoa ne sa Disas Kraes nia ilia.

⁸ Suli ne God nia ade diana tasa fuamolu, nia ka faamauri kamolu si kada kamolu molu manata

mamana 'ani nia. Nao lau nunufana tasi raoa ne molu ilia 'i tala'amolu. Na mauria falu nai, na fale tatakwai laa nia God lau gwana fuamolu.

⁹ Nia ne adea 'afitai ta waa ka bae naunau lau sulia mauria falu nee, suli God nao si falea lau mai uri maana tasi raoa ne kolu ilia.

¹⁰ Ni kolu na saungaia nia ki God ne nia saungai kolu 'i nunufana sa Disas Kraes, uri kolu ka ilia raoa diana neki nia fili kolu 'ua na mai uria.

Too kwaimanie ma na tiidooa lae nunufana Kraes

¹¹ Nia 'uri nai, kamolu toaa ne nao lau Diu ki molu manata fasi suli kamolu 'ana kada 'i nao. Toaa Diu ki da sae kamolu 'ana “Toaa nao lau toaa nia God” suli nao molu si 'iri'unga, ma ni kera daka sae kera 'ana “Toaa nia God” suli kera da 'iri'unga.

¹² 'Ana kada 'i nao, kamolu molu nii tau faasia Kraes, molu ka too 'i sara faasia matangana toaa filia nia God 'i 'Israel, molu ka ore 'ana dianaa bae God nia alangainia fuana toaa nia, ma molu ka too boroi laona molaagali nee ka nao molu si saitomana guu God ma ka nao molu si manata ngado guu uri tasi doo siana.

¹³ Sui boroi 'ana molu ka too tau faasia God 'ana kada 'i nao, 'i tari'ina nee 'i nunufana tiidooa laa kamolu fainia sa Disas Kraes, God nia 'idu kamolu na mai karangi nia 'i nunufana Kraes nia mae ma na 'abuna ka igwa.

¹⁴ Kraes nia falea aroaroe fuakolu sui nia ka 'ado kolu sui naa, ne kameli toaa Diu ki fai kamolu toaa nao lau Diu ki, ma 'i seeri ni kolu tiidoe naa. Ma Kraes nia ka okosia naa 'ogua bae tolingi kolu toaa Diu ki ma na toaa nao lau Diu ki.

¹⁵ Sulia Kraes nia lafua naa taki nia God fainia si baea fifii 'i laona ki sui naa uri kolu roo kulee

wane neki kolu ka alua guu tii kulee wane laona tiidooa laa kolu fainia Kraes. 'Uri nai, Kraes nia ka ilia kolu ka too kwaimani naa.

¹⁶ Aia, 'ana mae lana Kraes 'ana 'airarafolo, nia lafua naa malimaea bae 'i matangana toaa Diu ki fai toaa nao lau Diu ki. Ma 'ana mae lana lau guu, nia ka ofua naa roo kulee wane ki uri kolu ka alua guu tii kulee wane ma ka olitai kolu siana God.

¹⁷ Nia ne, Kraes ka sifo mai laona fera ne 'i ano, ma ka faatalongainia na Faarongoa Diana nee sulia aroaroe fuamolu toaa nao lau Diu ki ne molu too tau faasia God 'ana kada 'i nao ma ni kameli lau guu Diu ki ne meli too karangi nia.

¹⁸ Uri 'i nunufana si doo nai Kraes nia ilia, kameli toaa Diu ki fai kamolu toaa nao lau Diu ki kolu saitomana kolu ka lea kwaimani na mai siana God na Maa 'ana tii Anoedoo Abu guu.

¹⁹ Nunufana si doo nai, kamolu toaa nao lau Diu ki nao molu si 'e'ete guu faasi kameli toaa Diu ki. Ma 'i tari'ina nee, kamolu na toaa God ki naa fai kameli, ma God nia Maa kolu sui naa.

²⁰ Kolu toaa manata mamana ki, kolu mala 'ana ta luma ne God nia saungainia 'i fafona fau. Sa Disas Kraes ne nia fau nai ma na toa 'aboosol nia ki fai na brofet ki kera na baefungu ki 'ana luma nai.

²¹ Ma ni kolu naa ne tai doo 'ana doo ne God nia saungainia 'ana luma nai. Ma Kraes naa ne tolea luma nai lelea nia ka faasuia luma abu fua foosi lana God.

²² Ma ni kamolu toaa ne nao lau Diu ki kamolu sui naa kamolu bali 'ana luma nia God naa, ne God nia too 'i laona 'ana Anoedoo Abu nia.

Manata lana God fua toaa nao lau Diu ki

¹ Nau sa Bol, ku too 'i laona lookafo suli nau ku faatalongai sulia na Faarongoa Diana nee sulia sa Disas Kraes fuamolu kamolu toaa nao lau Diu ki.

² Nau ku saitomana, kamolu molu rongo sui naa sulia God ne nia fili nau nunufana kwai'ofeia nia, uri nau ku rao fua 'adomi lamolu lae.

³ 'Uri bae nau ku safali kekeda sui na mai sulia, God nia faatainia manata lana fuaku. Na manata lana nai nao nia si faatai folaa ai fua waa baki 'ana kada 'i nao.

⁴ Ma lea sa molu teemai diana 'ana kekeda laa nee, tara kamolu molu kai lio saitomana ne nau ku saitomana doo 'oro sulia Kraes

⁵ ne God nao si faatai folaa ai fua waa ki 'ana kada 'i nao. Ma sui 'i tari'ina nee, 'i nunufana raoa nia Anoedoo Abu, God nia faatainia naa manata lana fuana toa 'aboosol abu nia ki ma na brofet abu nia ki.

⁶ Ma si manata laa nai nia 'urii: Kamolu toaa ne nao lau Diu ki, ne molu manata mamana sulia si Faarongoa Diana nee, God nia falea dianaa nia fuamolu lau guu fainia toaa Diu ki. Kolu too kwaimani 'ana tii 'aebara guu, ma kolu ka ngalia doo ki tiifau ne God nia alangainia mai nunufana sa Disas Kraes.

⁷ God nia fili nau laona liosaua ma na rigitaa nia nau waa ni rao nia, uri nau ku faarongo 'ana si Faarongoa Diana nee.

⁸ Nau waa tae ku nao 'isi gu ne matangana toaa manata mamana nee tiifau. Ma sui God nia ka faatainia ade dianaa nia fuaku, nia ka falea si raoa nee fuaku 'ana faatalongai lana si Faarongoa Diana nee sulia doo diana tasa ki 'asia naa ne Kraes kai falea fuamolu toaa nao lau Diu ki.

⁹ God ne saungainia doo ki sui guu, nia nao si faatai folaa mai 'ana si manata laa nai fua waa ki 'ana kada 'i nao. Sui tari'ina, nia ka odu nau uri faatai folaa lae 'ana si manata laa nia nai fua toae ki sui guu.

¹⁰ Uri seeri 'i tari'ina, God nia ka konia mai toae ki faasia toaa Diu ki ma toaa nao lau Diu ki kera daka ofu kwaimani 'ana tii konia manata mamana guu. Uri God ka ilia konia manata mamana nai ka faatai folaa 'ana liotooa talingai nia fuana 'ensel gwaungai ki ma na doo naonao ki 'ana mamangaa.

¹¹ God nia ilia si doo nai sulia si manata laa nia 'ita ka manata toi na mai. Ne nia ilia 'i nunufana sa Disas Kraes na Aofia kolu.

¹² Kolu, kolu manata mamana 'ana Kraes, nia ka adea kolu ka noniraa ma ka nao kolu si mau 'ana dao lae siana God.

¹³ Doo ne adea guu, nau ku gani kamolu uri nao molu si liodila lau sulia na nonifia nau neki fuamololu. Suli nau ku nonifii uri ka 'adomi kamolu.

Na liosaua nia Kraes fuakolu

¹⁴ 'I seeri guu, nau ku booruru naa 'ana foa lae talea God na Maa,

¹⁵ ne nia saungainia doo ki sui guu laona salo ma laona molaagali.

¹⁶ Ma nau ku amasia naa God waa ne too 'ana totodaa baita tasa 'ana dianae sui naa, uri nia ka faatetedea mauria kamolu ki 'ana rao lana Anoedoo Abu.

¹⁷ Uri Kraes lea mai ka too na 'ana laona mangomolu suli molu manata mamana. Ma suli ne kamolu molu uu ngasi laona liosaua nia God fuamololu,

¹⁸ nau ku gania God uri ka 'adomi kamolu fainia toaa nia ki God sui guu, uri molu ka saitoma diana 'ana reba lana, ma tikwa lana ma fane lana ma sifo lana na liosaua nia God.

¹⁹ Ma uri molu ka filo diana 'ana liosaua nai Kraes ne nia 'afitai uri ta wane ka saitoma tiifau ai. Ma uri molu ka fungu 'alamaa 'ana birangana God.

²⁰ Alu kolu tango nia 'akolu suli na tetede nia 'e rao laona mauria kolu ki. Nia ka ilia doo 'oro diana tasa ne baita ka talua lau ta tee boroi 'ana ne kolu manata toi ma nao ta tee boroi 'ana ne kolu gania siana.

²¹ Tangoa God ka lelea firi totoo si sui, 'ana sa Disas Kraes ma 'ana konia manata mamana nia. Iuka nia 'uri nai.

4

Kolu tiidoe naa 'ana nonina Kraes

¹ Nau waa ne ku nii na laona lookafo uri maana ku rao fuana Aofia, ku doori bae tetede 'urii fuamolu: Molu too 'ana tooa ne bobola fainia doo ne God nia 'aili kamolu mai uria.

² Ne molu faatu'uu kamolu ki 'i tala 'amolu ma molu ka abulo marabibi. Molu too mamarato ma molu ka sasaore kamolu kwailiu laona liosae.

³ Molu rao ngangata 'ana sua diana lae sulia na tiidooa laa ne Anoedoo Abu nia falea sui naa fuamolu nee, ne adea molu ka too kwaimani 'ana aroaroe.

⁴ Kolu toaa manata mamana nee, kolu nii gu laona tii nonidoo. Kolu ka 'ado gu 'ana tii Anoedoo Abu uri talai lakolu. God nia ka 'aili kolu mai uria tii mauria firi guu uri kolu ka manata ngado ai.

⁵ Kolu ka too gu fua tii Aofia, ne sa Disas. Tii manata mamana laa gu ne kolu dau faafia, ne kolu

manata mamana 'ana Kraes. Tii siuabu laa gu ne kolu siuabu ai.

⁶ Tii God gu ne kolu too fuana ma kolu sui guu kolu ka Maa 'ani nia. Nia baita fuakolu sui guu, ka rao 'ani kolu sui guu ma ka too laona mauria kolu ki sui guu.

⁷ Ma sui, Kraes nia ka falea fale laa 'e'ete kwailiu ki fuakolu ki suli nia ade diana fuakolu.

⁸ Na Kekeda laa Abu nia bae 'urii, “Kada nia lea naa uri 'i langi, nia talaia toaa 'oro fainia ne nia siitasa faafi kera ki. Ma nia ka falea naa falea ki fua toaa nia ki.”[☆]

⁹ Aia, ma tee nai na malutana si baea nai, “Nia 'e lea naa uri 'i langi” 'e toolangainia nai? Nia toolangainia sa Disas Kraes nia sifo mai laona molaagali nee.

¹⁰ 'I seeri sa Disas Kraes nia sifo mai laona molaagali nee, nia lau gu ne oli ka raa 'alaa uri laona salo loo fafona kule ki sui naa uri nia ka nii 'ana kule ki sui guu.

¹¹ Ma sa Disas Kraes lau gu ne nia falea mai na fale laa diane ki. Na fale laa nai ki, tai wane na 'aboosol ki, ma tai wane na brofet ki. Ma tai wane, kera toaa uri faatalongai lana si Faarongoa Diana nee. Ma tai wane lau, na bastoo ki ma tai wane lau kera toa toolangaidoo ki.

¹² Kraes nia ade 'uri nai uri ka adea kolu toaa nia ki God kolu ka tala'ana rao kwai'adomi lae, uri ka 'adomia nonina Kraes ka rafo diana.

¹³ Uri lelea kolu ka alu tiidoe 'ana manata mamana lakolu ma 'ana saitoma diana lakolu 'ana 'Alakwa nia God. Uri lelea birangakolu ka 'uria tiifau naa birangana sa Disas Kraes.

[☆] 4:8 Sam 68:18

¹⁴ Uri ka nao kolu si mala lau wela tu'uu ki ma kolu si mala gwakolu ta baru ne koburu sakolangainia ma nanafo ka kwaefeo kwailiu gwana. Uri ka nao kolu si faamamanea lau toolangaidooa 'e'ete ki ne toaa susuke ki da bae sulia.

¹⁵ Ma kaa, uri kolu ka bae lau 'akolu sulia doo mamane ki 'ana liosaue ma kolu ka 'idu lau 'ana lea lae sulia birangana Kraes 'ana doo ki sui guu, nia wane gwaungai kolu.

¹⁶ Kraes nia 'ado kwaimani 'ani kolu toaa 'e'ete kwailiu ki sui gwana 'ana tii nonidoo guu ne nia gwaungai ai. Ma si kada kolu ilia si raa 'e'ete kwailiu kolu nai ki, na nonidoo nai nia ka baita 'idu ka lea naa laona liosaue.

Na mauria falu nunufana Kraes

¹⁷ Nia 'uri nai, 'ana rigita nia Aofia, nau ku bae fifi 'urii fuamolu; nao molu si lea lau sulia birangaa ta'aa kera toaa nee nao dasi saitomana God, ne kera manata oewanea.

¹⁸ Na manata lada 'e rorodoa ma daka lea 'e'ete faasia mauria falu ne God nia falea fuakolu, suli kera da faasadia lioda ki ma daka ulafusidoo.

¹⁹ Kera nao dasi 'ide guu faafia doo garo ki ma daka lea gwada sulia kwaidooria ta'aa kera ki, ma daka rao fifi na 'ada 'ana ili lana kwalukaela 'ana doo ta'ae ki.

²⁰ Aia ni kamolu, si kada bae wane ki da faarongo kamolu sulia sa Disas Kraes bae, kera nao dasi toolangainia toa ta'ae 'uri nai siamolul.

²¹ Kera da faarongo kamolu 'ana doo mamane ki sulia sa Disas Kraes, ma daka toolangainia lau gu fuamolu na mamana laa lea mai faasia sa Disas.

²² Ma daka saea lau guu uri molu ka lukasia 'amolul birangaa ta'aa kamolu ki 'ana kada 'i nao.

Na doo kwali nai bae nia talai garo mai 'ani kamolu ma ka kaubare kamolu mai uri lea lae sulia kwaitooria ta'aa kamolu ne suke kamolu gwana mai.

²³ Ma daka saea lau guu uri molu ka alamatainia God uri nia ka faa faalua mauria kamolu ki ma na manata lamolu ki.

²⁴ Ma daka saea lau gu fuamololu ne God nia saungai falu naa 'ani kamolu uri molu ka lea naa sulia birangaa falu ne nia 'o'olo ma ka abu ma ka mamana.

²⁵ Doo ne adea guu, molu lukasia suke lae ka tio 'ana, molu ka bae mamana naa fuamololu kwailiu, suli ni kolu na nonina naa sa Disas Kraes.

²⁶ Si kada wane nia rakesasu, alu nia too 'ana fasi ili lana tasi doo ne ta'aa. Ma ka nao si alamatainia uri rakesasua nia ka tio gwana lelea sato ka suu gu faafia.

²⁷ Nao lelea molu si falea lau tasi kada fua sa Saetan uri ili lana doori lana.

²⁸ Tii ne kai beli, alu nia too 'ana fasi beli lae. Alu nia rao tetede ma ka ilia doo diane ki 'ana 'abana uri ka saitomana 'adomi lana lau guu toaa da siofaa ki.

²⁹ Molu ka too faasia na baea ta'aa ki. Molu saea 'amololu si baea kwai'adomi uri ka faadianaa manata lana ta wane ne nia 'e rongoa.

³⁰ Nao molu si faaliodilaa na Anoedoo Abu nia God, suli na Anoedoo Abu nia na mamalafooa ne faatai folaa 'ani toaa mamana nia ki God maasia fa sato ne nia kai faamauria toae ki sui guu.

³¹ Molu lafua si manata laa ta'ae ki sui guu faasi kamolu. Nao molu si rakesasu ma molu si rake ngengeela fuamololu kwailiu, ma ka nao molu si saea tasi doo ne kai faa ta'aalia manata lana ta

wane, ma ka nao molu si unutai ta'aa 'ana ta wane ma molu si firufiru.

³² Molu ade diana fuamolu kwailiu ma molu ka liosau 'ani kamolu kwailiu. Ma molu ka manata luke kamolu kwailiu mala 'ana ne God nia manata luke kamolu tiifau nunufana sa Disas Kraes.

5

Kolu too laona folaa lae

¹ Doo ne adea guu, kamolu bara wela liliosaua nia God molu lio suli nia,

² ma molu ka too 'ana liosaue fuana toae ki uria ne Kraes nia liosau 'ani kolu ma ka fale nia 'i tala'ana uri faamauri lakolu. Nia na afuafua talea God, ne God nia ala faafia.

³ Aia ma ni kamolu, molu ka too 'amolu faasia ooe ma na abulo laa bilia ki sui gwana, ma faasia ogalulumi lae. Na doo 'uri nai ki nao dasi bobola fainia lao tooa kamolu ki ne kamolu toaa nia ki God.

⁴ Na bae ta'aa lae ma na bae oewanea lae ma na 'onionga ta'aa lae ma na doo 'uri nai ki sui guu nao si diana uri molu ka ilia. Si doo bobola fainia molu ka ilia 'amolu ne tango lana God.

⁵ Si doo mamane nau ku saea fuamolu nia 'urii, tii ne nia ooe ma abulo lana ka bilia, ma ka ogolulumi suli ne ogalulumi lae nia mala lau guu foosi lana nunuidoo ki, wane nai 'afitai ka ruu laona 'initoaa nia sa Disas Kraes fai God.

⁶ Nao molu si alamatainia ta wane ka suke kamolu ma ka bae 'ana 'urii, “Ooe lae ma ogolulumi lae ma doo 'uri nai ki nao si garo guu!” God nia kai kwaea toaa ade faasia ki uri maana kera ilia doo garo nai ki.

⁷ Nia 'uri nai, nao molu si 'ado kwaimani fainia toaa nai ki 'ana ili lana doo garo ki.

⁸ 'Ana kada sui naa, kamolu molu too laona rorodoa lae, ma sui 'i tari'ina kamolu molu too naa laona folaa lae 'ana tiidooa laa kamolu fainia Aofia. Nia 'uri nai, molu too na 'amolu 'ana tooa ne bobola fai kamolu toaa molu fali laona folaa lae.

⁹ Suli lea kamolu molu too laona folaa lae, 'i seeri na doo 'o'olo ki ma na doo mamane ki daka fuli laona mauria kamolu ki.

¹⁰ Molu ade diana 'ua guu 'ana lio saitoma lana si doo ne kai faadianaa manata lana Aofia.

¹¹ Nao molu si 'ado kwaimani fai toaa 'ana rorodoa lae 'ana ili lana doo ta'ae ki. Si doo bobola fainia uri molu ka ilia 'amolu ne molu faatai folaa 'ana garo laa kera ki.

¹² Na bae lae boroi 'ana sulia doo nai ki da ili agwa ai nia 'e faa noni susuala.

¹³ Aia, si kada na kwesu nia tala folaa fuada, kera tara da lio saitomana ne abulo lada ki nia garo,

¹⁴ suli na kwesu ne nia faatai folaa 'ana doo nai ki kera ilia ki. Doo ne adea si baea bae ka 'urii nai, “Kamolu toaa molu maleu liu ma molu ka mae naa, molu ada naa!

Molu tatae faasia maea, Kraes nia kai tala folaa faafi kamolu!”

¹⁵ Doo ne adea guu, molu too molu ka suasuli diana 'ana tooa kamolu ki. Molu ka too manataa, nao molu si too oewanea.

¹⁶ Molu ka ilia doo diane ki, suli fa sato neki fa sato ta'ae ki.

¹⁷ Nia 'uri nai, nao molu si too oewanea gwamolu. Molu manata, uri molu ka saitoma diana 'ana doori lana Aofia.

18 Nao molu si dau gwamololu 'ana oewanea laa nee 'ana kuufi lana waen, ne nia dau gwana 'ana faata'aali lamolu lae. Molu alamatainia Anloedoo Abu nia 'inito naa 'ani kamolu.

19 'Ana si kada molu ofu kwaimani ki, molu ka nguulia Sam ki, ma nguu ni faabaita lae ma tango lae ki. Ma molu ka nguu 'ana nguu laa ne kwaifalaloi faasia laona mangomolu tiifau talea Aofia.

20 Uri molu ka tangoa Maa kamolu God 'ana satana sa Disas Kraes na Aofia kolu ka lelea firi fua doo ki sui guu.

Si baea sulia na tooa nia bara waiwelana

21 Ma uri kamolu sui guu molu ka ade sulia bae lamolu ki kwailiu suli kamolu molu maungia Kraes 'ana faa'inito lana.

22 Kamolu keni 'afe ki, molu ka ade sulia na arai kamolu ki talafana molu ade sulia Aofia kolu.

23 Suli na arai, nia na gwaungaia ne too 'ana rigita auri ka saea si doo ne 'afe nia kai ilia, mala lau guu Kraes nia na gwaungaia ne too 'ana rigita auri ka saea si doo ne konia manata mamana nia kai ilia. Kraes nia too uri faamauri lana konia manata mamana nia.

24 Na konia manata mamana nia Kraes nia too gwana uri ade lae sulia bae lana Kraes. Na keni 'afe lau guu nia too gwana uri ade lae sulia bae lana arai nia 'ana doo ki sui guu.

25 Kamolu arai ki, molu ka liosau 'ana 'afe kamolu ki, mala 'ana Kraes nia liosau 'ana konia manata mamana nia ma ka fale nia 'i tala'ana ka mae uri faamauri lana.

26 Kraes nia ade 'uri nai uri konia manata mamana nia ka abu ma ka sakwadoloa faasia ta'aa lae 'ana siuabu lae ma 'ana bae lana.

27 Uri 'i seeri suana lana ka diana tasa 'ana si kada Kraes kai talaia kau siana mala 'ana ta keni fungao dao uri lana ne nao tasi doo si garo 'ani nia. Ne nia 'o'olo ma ka diana tasa 'i maana God.

28 Kamolu toa arai ki molu ka ade lau gu 'uri nai. Sui molu ka liosau 'ana 'afe kamolu ki ka mala lau guu ne kamolu liosau 'ana nonimolu 'i tala'amolu. Na wane ne nia liosau 'ana 'afe nia, nia ne 'e saitomana liosau lae 'ani nia 'i tala'ana.

29 Na wane ki sui guu nao ta waa si ote nia 'ana nonina 'i tala'ana. Doo da ilia 'ada ai ne kera saarea ma daka suasulia nonida ki 'i tala'ada, mala lau guu sa Disas Kraes nia ilia fua konia manata mamana nia.

30 Ma kolu na toaa ne kolu manata mamana 'ani nia, ni kolu ne talafana nonina sa Disas Kraes.

31 Suli na Kekeda lae Abu nia bae 'urii, "Na wane ka faasia gaa nia fai maa nia, uri nia ka arai. Aia, na wane nai fai na keni nai, keerua tii nonidoo naa."

32 Si baea nai nia 'afitai uri saitoma diana lae ai, ma sui boroi 'ana, nau ku bae 'aku sulia sa Disas Kraes fai na konia manata mamana nia.

33 Ma na Kekeda laa Abu ka faatainia lau guu si doo sulia wane arai ki fai na keni 'afe ki nia ka bae 'urii: Na waa ne 'o arai naa, 'oko liosau 'ana 'afe 'oe, mala lau guu ne 'oe liosau 'ani 'oe tala'amu. Ma na keni kwasitoole ne 'o 'afe naa, 'oko sae'inito 'ana arai 'oe.

6

*Si baea sulia roo maakwaina ki fainia wela
keerua ki*

¹ Kamolu wele ki, molu ade sulia bae lana maa kamolu fai gaa kamolu ki 'ana too lamolu fuana Aofia, suli ade lae 'uri nai nia 'o'olo.

² Si baea fifi totoonao nia God fainia alangaia nia 'e bae 'urii, "'O manata 'initoa 'ana maa 'oe fai gaa 'oe,

³ uri 'oko too diana ma na mauri lamu ka tikwa laona molaagali."

⁴ Aia, kamolu maa fai gaa ki, nao molu si faarakesasua wela kamolu ki. Aia, ma si doo ne bobola fainia uri molu ka ilia 'amolul ne molu toolangaidoo siada ma molu ka faamanatai kera 'ana birangana Aofia.

Si baea fuana waa rao tatakwai ki fai na waa naonao kera ki

⁵ Aia, ma kamolu toaa rao tatakwai ki molu ade sulia bae lana waa naonao kamolu ki laona ano nee ma molu ka manata maungi kera. Molu ade sulia bae lada ma molu ka ili mamana ai talafana sae kamolu rao gwamolul fuana sa Disas Kraes.

⁶ Molu rao 'ana faadiana lana manata lada 'ana si kada ki sui guu, lea kera daka bubungi kamolu ma nao ka nao boroi. Molu ade sulia bae lada 'ana si kada ki sui guu mala 'ana doo ne God nia dooria 'ua gu fuamolul uri ili lana 'ana mangomolul 'ua guu fua sa Disas Kraes.

⁷ Molu ka rao 'ana manata ele lae suli nia talafana sae kamolu rao gwamolul fuana God, nao lau fuana wane 'ana fera ne 'i ano.

⁸ Kolu saitomana ne Aofia nia kai kwaiarangai kolu tiifaul uri maana si raa neki sui guu kolu ilia ki, lea sae kolu ka rao tatakwai ma nao ka nao boroi.

⁹ Aia, ni kamolu toaa ne molu too 'ana waa rao tatakwai lae ki, molu ade diana lau guu fuada. Nao molu si sasi ni saungi lada lae lau, sulii ni kera fai ni kamolu sui guu molu too guu 'ana tii wane gwaungai fuamolu ne nii mai salo, ne nia nao si kwai maa'ilisi guu 'ana ta wane.

Kolu toaa ni ome

¹⁰ Aia, si baea 'isi nau naa fuamolu ne, molu ngalia tetedeaa kamolu faasia na tetedeaa baita tasa nia Aofia kolu.

¹¹ Molu dau 'ana raunga ni firu neki sui guu God nia falea fuamolu, uri molu ka siitasa 'ana sa Saetan kada nia ili tomolu.

¹² Na firua ne kolu firu ai, nao kolu si firu lau fainia wane gwana mala 'ani kolu. Kolu firu fainia tetedeaa nia sa Saetan. Ne kolu firu fai anoedoo ta'aa ki, ma fai na gwaungaia kera ki ne kera 'inito 'ana rorodoa lae laona molaagali nee.

¹³ Nia 'uri nai, molu dau 'ana raunga ni firu neki tiifau ne God nia falea fuamolu, uri si kada 'ana firu lae fai malimae 'e dao mai kamolu molu ka bobola fai siitasa lae faafi nia. Ma 'ana si kada 'ana firu lae 'e sui, kamolu molu ka uu ngasi 'ua gwamolu.

¹⁴ Nia 'uri nai molu uu ngado diana 'ana mama lae ne mala 'ana ta 'ue gwaro lana 'i salafamolu. Ma molu ka too 'ana 'o'oloe ne mala 'ana ta ruruu ne molu ruufia uri suusi lana maa ruruu molu.

¹⁵ Ma molu ka too 'ana ade akau lae 'ana si kada ki sui guu uri faarongo talo lae sulia si Faarongoa Diana nee 'ana aroaroe. Na ade akau laa nai nia mala 'ana tai tae butu ne molu ruufia 'i 'aemolu ki.

¹⁶ Ma molu ka too 'ana manata mamana lae 'ana God, ne mala 'ana ta talo ni foda lae ma kwaemaeli

lana simo kwekwesu nia ki sa Saetan ne nia basi kamolu ai.

¹⁷ Ma na kwaifamauria nia God fuamolu nia mala 'ana ta kefi ne molu ngalia molu ka ruufia 'i gwaumolu. Ma na bae lana God, ne nia mala 'ana 'ila ni firu ne Anoedoo Abu nia fale fuakolu.

¹⁸ Ma molu ka foa tetede 'ana si kada ki sui guu 'ana rigitaa nia Anoedoo Abu fuamolu. Molu ka gania kwai'adomia ki faasia God fuana toaa nia ki ma molu ka lilio diana.

¹⁹ Molu ka foa lau gu fuaku uri si kada nau ku bae, God nia ka adea bae laku ka 'o'olo, ma uri nao kwasi mau lau 'ana bae lae sulia si Faarongoa Diane nee ne faatai folaa 'ana manata lana mai God ne 'ita ka tio agwa na mai.

²⁰ Sa Disas Kraes nia fili nau uri faatalongai lana si Faarongoa Diana nee, ma ni nau ku nii naa laona lookafo uri maana si raoa nai. Molu ka foa lau gu uri nau ku bae noniraa sulia si Faarongoa Diane nee sulia doori lana God.

Si baea ni manata diana laa 'isi ki

²¹ Sa Tikikas, na wanefuta diana kolu ma na waa rao mamana nia Aofia, nia kai faarongo kamolu sulia tooa nau 'uri molu ka saitomana doo neki sui guu da fuli fuaku 'i seki.

²² Nia ne adea ma nau ku odu nia kau siamolu, uri nia ka unu sulia too lameli, ma uri nia ka faatetede kamolu lau guu.

²³ Alu God na Maa ma sa Disas Kraes na Aofia kolu daru falea 'adarua aroaroe fuamolu, ma daru ka 'adomi kamolu 'adaru uri molu ka too 'ana liosaue 'i matangamolu ma 'ana manata mamana lae 'ani nia.

24 Alu God nia ade diana 'ana fuamolū sui guu ne molu liosau 'ana Aofia kolu sa Disas Kraes 'ana liosaua ne totoo si sui.

Na Alangaia Falu 'ana Baea 'i Baegu
The New Testament in the Baeggu language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Baegu

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baegu (Baeggu)

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

6c9f5b54-40e4-515c-9ffc-f424e1ec7c96